

EHO

回
向

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME V.Z.W.
Zittaart 21 - 2419 Lille (België)

Nr 30

JUNI 1985

H E T W E S T E N

=====

Neen, 't gaat nu eens niet over dat "Westen" dat democratisch en parlementarisch zou zijn, als tegenstelling tot een marxistisch "Oosten". Noch over een "Westen" getekend door de samenvloeiing van judeo-christelijke spiritualiteit en romeins-hellenistische leefpatronen .

Het gaat hier gewoon over het westen waar elke dag de zon ondergaat : die ongrijpbare geografische of astronomische hemelrichting, waar in de roodgloeiende horizont, over vlakten of bergen, de zon in de aarde zinkt, terwijl stilaan paars delijn van de nachtschaduw over het hemelgewelf trekt .

Dàar heeft de gehele mensheid het rijk van de dood geplaatst . Wanneer Homeros Odusseus naar 't schaduwenrijk laat varen, zendt hij zijn sluwe held naar de westelijke oever van de wereldoceaan .

In de Indische mythologie, zo lezen we in de Rigveda, is de eerste mens Yama ook de eerste dode en als dusdanig wordt hij koning van het dodenrijk : het rijk van de afgestorvenen ginder ver in het westen, achter de ondergaande zon .

En diezelfde Yama, lezen we in de Boeddhistische traditie, stuurt onafgebroken ons zijn boden toe. "Hebt gij dan Yama's boden nooit ontmoet?", vraagt Boedha Shakyamuni in de Pali-Kanon: de ziekte, de ouderdom, de dood?

Het Boeddhisme is beslist niet de enige religie die zo intens beroep doet op de doodsgedachte. Het is niet overdreven te denken dat het religieuze denken van de mensheid voor een groot deel zijn ontstaan te danken heeft aan het mysterie van de dood. En zonder die doodsproblematiek zouden we waarschijnlijk ook geen spiritualiteit kennen. We zien immers hoe zonder die alomtegenwoordigheid van sterven en dood sommige levensbeschouwingen vervallen tot een louter ethisch-psychologisch systeem of een socio-economische ordening, waarbij die oer-behoefte van de mens achteloos (of in een vluchtreflex?) terzijde gelegd wordt.

Het is de dood die het kloppende hart van de religie is. De bekommernis om het hiernamaals ("er moet toch wel iets zijn!"), de toekomst van de mens na zijn heengaan, maakt dat de mens zijn leven kan verruimen over zijn dood heen.

Een voorbeeld: wat zou het Christendom zijn zonder de herrijzenis van de Christus of het Laatste Oordeel?

Het Boeddhisme is nauw aan het doodsdnken gebonden. Men kan suggereren dat het Boeddhisme geen "echte godsdienst" is omdat het geen rekening houdt met een scheppende god; men kan het Boeddhisme uit de lijst van de religies wegrangeren omdat het geen geloof hecht aan een eeuwige of onsterfelijke ziel. Maar de spirituele draagwijdte van de Leer van de Boedha kan in geen geval geloochend worden, vermits de Dharma, in tegenstelling tot de koerante filosofische stelsels en levensbeschouwingen, de dood niet afscheidt van het leven. In het Boeddhisme vormen immers leven en dood één geheel via de wetmatigheid van het karma dat, over de momenten van geboorte en dood heen, de verklaring geeft voor het lijden van de wezens. Daarbij reikt dan ook de Leer, de Dharma, over dood en leven heen om aldus toegang te verlenen tot de Uiteindelijke Verlichting.

In navolging van de gehele Reine Land traditie, die sterke stroming die in alle Boeddhistische obediënties doorwerkt, hecht Shinran Shōnin een centraal belang aan de dood waardoor hij dan ook die bijzonder krachtige spirituaaliteitszin aan het menselijke leven schenkt .

Maar bovenal ontdoet hij de fysische dood van angst en wanhoop . Want is het moment van de dood van betekenis, toch verliest het in de Jōdo-Shinshū dat "onder of boven"-element, al te vaak nog gekoppeld aan de omstandigheden van het stervensmoment : de verzekering van Geboorte in het Reine Land staat bij Shinran volkomen los van het doodsmoment . Het is een verworvenheid van het levende wezen , niet van de stervende !

Voor wie shinjin verwezenlijkt heeft doorheen de werking van Boeddha's onmetelijke Gelofte-Kracht van Wijsheid en Mededogen en daardoor geheel afstand genomen heeft ten opzichte van elk ik-gericht denken (de persoonlijke berekeningen = hakarai) , is het vaak geduchte moment van fysische dood meteen het moment van de Geboorte in het Reine Land : het realiseren van nirvāna, het leedloze, de lichtende vreugde van actieve deelname aan Amida's werkzaamheid in de wereld .

Want dit is het Westelijke Paradijs : geen individuele zaligheid , geen hemel van beloning, maar het mee-Boeddha worden in de Gelofte-Kracht tot heil van alle wezens . Want zo is Namu Amida Butsu als hiernamaals : doorheen de eigendood, het Ander-leven .

Achter het westen van onze dood, aan de achterzijde van ons bestaan ligt ook het wonderbare rijk van het Oneindig Onmetelijk Stralende Licht (Amitābha) dat over alle wezens zonder onderscheid Wijsheid-Mededogen uitstraalt, dat alle lijdende wezens "omarmt en niet meer los laat".

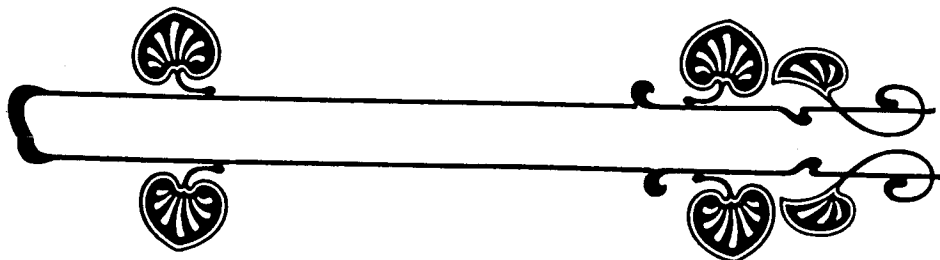
Zo wordt uiteindelijk voor elk van ons die laatste dood het Onmeetbare Leven (Amitāyus) . Zo wordt de lijdende

enkeling (namu) de Ander-Kracht (Amida Butsu), zo wordt de
lijdenswereld samsāra tot het Reine Land nirvāna .

Zo wordt onze ik/jou-gespletenheid de grote één-geest
(i-shin), het Grote Gemoed ter Verlichting (bo-dai-shin)
waarin alle onderscheid, alle differentiatie, alle dichotomie
opgehouden heeft :

NAMU AMIDA BUTSU .

Daarom ook houden we onze blik gericht op het westen van
onze dood .

*My desperate cry
pierced the bubble of this world :
Amida heard it*

*Amida on my lips
Amida in my heart
Amida Butsu*

Marcus Cumberlege
(Brugge , 1985)

Nadat in de eerste 10 hoofdstukken een algemeen overzicht gegeven werd van de problematiek i.v.m. de "Ander-Kracht" (tariki), gaat het tweede deel van Tannishō over diverse "afwijkingen" die kort na Shinrans overlijden opdoken. De auteur (waarschijnlijk Yuien-bō) weerlegt in de volgende 8 hoofdstukken uitspraken die niet overeenstemmen met de uiteenzettingen van de Meester.

Het elfde hoofdstuk is bijzonder belangrijk in dit opzicht, maar zeer moeilijk van lectuur. Om deze tekst niet nog meer te verzwaren, werden nota's geweerd. De vier begrippen welke hierin aan bod komen (Voortijdelijke Geloofte, Naam, nembutsu, hakarai), werden trouwens reeds uitvoerig belicht in tekst en nota's bij vorige afleveringen waarnaar we dus verwijzen.

BETREFFENDE HET VERWARRING SCHEPPEN OVER HET UITSPREKEN VAN DE NEMBUTSU BIJ EENVOUDIGE MENSEN, DOOR HUN TE VRAGEN: "ZEGT GIJ DE NEMBUTSU UIT VERTROUWEN IN DE ONVERWOORDBARE (werkzaamheid van de) GELOFTE OF UIT VERTROUWEN IN DE ONVERWOORDBARE (werkzaamheid van de) NAAM?", - ZONDER HIERBIJ ENIGE DUIDELIJKE VERKLARING TE GEVEN VAN DEZE TWEE ONVERWOORDBAARHEDEN OF HUN BIJZONDERE KENMERKEN.

DEZE ZAAK IS IETS WAARAAN WE BESLIST AANDACHT MOETEN BESTEDEN EN WAT WE ZORGVULDIG MOETEN AFWEGEN.

DOOR DE ONVERWOORDBARE (werkzaamheid van de) GELOFTE, VESTIGDE (Amida) DE GEMAKKELIJK TE ONTHOUDEN EN GEMAKKELIJK UIT TE SPREKEN NAAM EN (dus ook) METEEN DE GELOFTE DE PERSOON DIE (de Naam) UITSPREEKT TE OMVATTEN.

WELNU, OM TE BEGINNEN :

WANNEER WIJ ERTOE KOMEN IN VOLLE OVERGAVE DE NEMBUTSU UIT TE SPREKEN, (zonder de minste twijfel eraan) DAT, VERLOST DOOR DE ONVERWOORDBARE (werkzaamheid van) AMIDA'S GROTE GELOFTE VAN GROOT MEDEDOGEN, WIJ UIT (deze wereld van) GEBOORTE-EN-DOOD ZULLEN TREDEN, DAN IS DIT OP ZICHZELF REEDS DE WERKING ("hakarai" !) VAN DE TATHAGATA ;

WANNEER WE TOT DIT BESEF KOMEN, DAN ZIJN ONZE EIGEN INSPANNINGEN EN BEREKENINGEN ("hakarai" !) HIERBIJ NIET IN HET MINSTE BETROKKEN ; DAARDOOR OOK ZIJN WE DAN IN HARMONIE MET DE VOORTIJDELIJKE GELOFTE EN ZULLEN WE GEBOREN WORDEN IN HET WARE LAND VAN VERVULLING (= Reine Land, Nirvāna) .

DIT IS :

WANNEER WE ONSZELF VOLKOMEN OVERGEVEN AAN DE (werkzaamheid van de) VOORTIJDELIJKE GELOFTE, DAN IS DE ONVERWOORDBARE (werkzaamheid van de) NAAM HIERBIJ VOLKOMEN INBEGREPEN ;

DE ONVERWOORDBARE (werkzaamheid van de) GELOFTE EN DIE VAN DE NAAM ZIJN IMMERS EEN EN ZONDER ENIG ONDERLING ONDERSCHIED .

TEN TWEDE :

DENKEN DAT GOED EN KWAAD (in onze daden en gedachten) TWEE BEGRIPPEN ZIJN DIE DE GEBOORTE HETZIJ BEVORDEREN HETZIJ HINDEREN, WAARBIJ MEN DE EIGEN BEREKENINGEN ("hakarai" !) LAAT TUSSENBEIDE KOMEN, DAT IS TRACHTEN NAAR HANDELINGEN DIE ZOULDEN LEIDEN TOT GEBOORTE VOLGENS ONS EIGEN OORDEEL EN VAN DE NEMBUTSU DIE MEN UITSPREEKT EEN EIGEN PRAKTIJK TE MAKEN ZONDER VOLKOMEN VERTROUWEN IN DE ONVERWOORDBARE (werkzaamheid van de) GELOFTE .

EEN PERSOON MET DERGELIJKE ATTITUDE KENT DUS OOK GEEN OVERGAVE AAN DE ONVERWOORDBARE (werkzaamheid van de) NAAM .

OOK AL KENT (die persoon) ZULKE OVERGAVE NIET, HIJ WORDT GEBOREN IN HET GRENSLAND, LAND VAN INERTIE, BURCHT VAN TWIJFEL, BAARMOEDERPALEIS,

MAAR DANK ZIJ DE GELOFTE VAN (de uiteindelijke) VERVULLING,
ZAL HIJ UITEINDELIJK TOCH IN HET WARE LAND VAN VERVULLING
GEBOREN WORDEN .

(Zo immers) IS DE KRACHT VAN DE ONVERWOORDBARE (werkzaamheid
van de) NAAM .

MAAR DIT (tevens) IS NIETS ANDERS IS DAN DE ONVERWOORDBARE
(werkzaamheid van de) GELOFTE :

(beide) ZIJN IMMERS EEN !

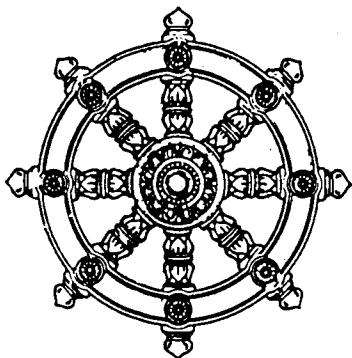

*"Etre libre, c'est être ce qu'on est.
Quand on est à sa vrai place, on est libre."*

in een tv-uitzending over het
Clarissenklooster te Beaumont,
Frankrijk (TF1 , 06.06.85)

Rev.Prof.Kakue MIYAJI

Het Religieuze Standpunt

I

Rudolf Otto (1869-1937) heeft overduidelijk gesteld dat het "Heilige" het meest algemene en essentiële kenmerk van de religie is. Inderdaad, in ons geestelijke leven hebben we de overlapping van twee verschillende werelden: de ene wereld is profaan, werelds; de andere is spiritueel, heilig.

Maar welk is de verhouding waarin deze twee werelden tot elkaar staan? Naar mijn mening, kan gesteld worden dat de wereld van het heilige, van de religie zelf, de profane wereld transcendeert, ja dat de wereld van het heilige in zich de wereld van het profane omvat. Deze al-omvattende natuur van de religie is precies het meest specifieke kenmerk ervan; deze opvatting is allicht moeilijk via de gewone intelligentie te vatten, en zeker wanneer men poogt dit probleem aan te snijden vanuit een strikt wetenschappelijk gezichtspunt. Wat er ook van zij, het komt mij als een waarheid voor dat religieuze transcendentaleiteit in feite twee dingen betekent: enerzijds de absolute verbreking of ontkenning van elke verwantschap met de profane wereld en anderzijds, de versmelting van het religieuze met de profane wereld, waarbij de religie naar de wereld toe gericht is om hem tot betering te brengen. Er zijn filosofen die deze unieke vorm van verhouding namen geven als "Coincidentia oppositorum", "Zelf-Identiteit van Absolute Tegenstelling" of "Continuïteit van het Niet-Continue".

II

Ik voel hier de behoefte nader in te gaan op de betekenis van "Absolute Verbreking" of "Absolute Ontkenning" (of Leegheid). De diepe betekenis van deze termen is het absolute verzaken van onze wereldse waardebevestigingen.

Wij leven allen in deze wereld met onze eigen, persoonlijke normen van waardebevestigingen en met onze persoonlijke wereld-beschouwingen. Elk van ons kijkt bijgevolg naar zijn wereld doorheen de verkleurende bril van zijn

tot de Absolute Persoonlijkheid . Zijn heilige geest is hier gevestigd geworden, zijn Spirituele Persoonlijkheid is hier bepaald geworden . Deze ervaring is die van de Beking of van de Heropstanding .

Jesus Christus zei :

Ik ben de opstanding en het leven; wie in mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven, en een ieder, die leeft en in mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven ; gelooft gij dat ? (Johannes 11:25-26)

Śākyamuni verklaarde vlak na zijn Volkomen Verlichting :

Alle vijanden heb ik overwonnen, ik ben al-wetend al-wijs . Ik ben nu van alle bevlekkingen bevrijd ; ik heb alles achtergelaten en heb verlossing verwezenlijkt door de vernietiging van wereldse begeertes... Om het Rad van de Leer in beweging te zetten ga ik naar de stad Kāśi : daar zal ik de trommel van het Onsterfelijke slaan in het duister van deze wereld . (Mv. 1, 6-8)

IV

Het fundamentele niveau van het religieuze beleven ligt daarom geenzijds van al onze culturele waardebepalingen . Deze kunnen immers niet komen tot het bekennen van de eeuwige, absolute waarde : noch in de natuurwetenschappelijke waarheid noch in de moraliteit, de kunsten, de wereldse liefde, de profane emoties van medelijden, en zeker niet in lichamelijk of materieel welbehagen .

Moet daarom een religieus persoon alle culturele, emotionele bewegingen en roerselen als zinloos afwijzen ? Moet hij zijn plaats en zijn rol in de maatschappij als nutteloze rommel beschouwen ? Neen: het Mahāyāna-Boeddhisme dat zo'n sterke nadruk legt op Leegheid, leert ons in de profane wereld te treden en er te werken voor het welzijn van de andere wezens, ook door in de maatschappij verbetering en vooruitgang te bevorderen . Deze houding is de ware bedoeling van Śākyamuni's optreden en lering ; hij verwierp immers het asociale leven in eenzaamheid als een vlucht uit de wereld, daartegenover beklemtoonde hij nadrukkelijk de noodzaak van een altruïstisch, mens-begaan sociaal en democratisch leven .

Waar ontspringen deze activiteiten ? Ziehier mijn antwoord : Absolute Ontkenning van profane waardes betekent onze Niet-Gehechtheid eraan, niet

eigen waardebepalingen . Men kan zelfs zo ver gaan te zeggen dat elk van ons eigenlijk in zijn eigen wereld leeft .

Alle factoren van het bestaan hebben de eigen geest als hun voorloper, hebben eigen geest als hun hoogste uitdrukking en zijn uit die eigen geest opgebouwd . (Dhammapada I,1-2)

Alles in de drie werelden van begoocheling is vals, want voortgebracht door de eigen geest . (Daśabhūmika-sūtra, VII)

Het is natuurlijk zo dat onze waardebepalingen voortkomen uit principes die ons intellect kan begrijpen en bijgevolg als waar aanziet . Toch is het ook zo dat onze opvattingen en meningen veranderlijk, voorbijgaand en grillig zijn . Zelfs wat wij onze "redelijkheid" noemen verandert van de ene dag tot de andere al naar gelang van de persoonlijke omstandigheden waarin we ons telkens bevinden .

In deze profane wereld, is de markantste illustratie van het veranderlijke vast en zeker de Dood . De dood is voor de mensen een onvermijdelijk feit . Zoals Blaise Pascal (1623-1662) het voor ons uitgestippeld heeft : de "onzekerheid van het leven" en de "vrees voor de dood" dwingen ons ertoe te zoeken naar het eeuwige leven en naar het onveranderlijke principe waarop we zouden kunnen steunen met een absolute gemoedsrust . Dit is het religieuze verlangen . Diegene die acute zelfbeschouwing kan koppelen aan strikt logisch denken, is vroeg of laat verplicht de weg in te slaan naar het eindpunt van zijn profane waardebepalingen .

III

Hoe dit proces ook verloopt waarbij de werkelijke situatie van de profane wereld aan strenge kritiek wordt blootgesteld, onvermijdelijk en onverbiddelijk voert dit proces hem tot benadering van het punt van Absolute Ontkenning (het Nul-Punt) . Of hij dan de laatste stap in dat punt zet, dat is zijn ultieme beslissing, een soort avontuur, dat Blaise Pascal de "Gok" noemt .

Op het moment dat hij dan inderdaad die stap in het Nul-Punt zet, komt hij meteen en voor het eerst in aanraking met de Wereld van het Heilige ; daarbij ontdekt hij met vreugde dat hij tot onsterfelijkheid geroepen is ,

onze afstoting ervan . Niet-Gehechtheid is de ware aard van het Absolute Mededogen . Daardoor is in het Boeddhisme, Absolute Ontkenning , dit is "Leegheid" of "Ik-loosheid" synoniem voor Absoluut Mededogen . Het is daardoor dat de Boeddhistische "Wijsheid" (prajñā), die het waarnemen en ervaren is van de waarheid van de "Leegheid" of "Ik-loosheid", noodzakelijkerwijze vergezeld gaat van Mededogen, en dat Mededogen noodzakelijkerwijze altijd gedragen wordt door deze Wijsheid . Het is van groot belang dit punt degelijk te verstaan . Dit punt moet steeds in de geest aanwezig zijn . Slaagt men daar niet in, dan wordt het ook onmogelijk op korrekte manier de ware betekenis van religieuze Absolute Ontkenning te vatten ; daardoor mist men dan de logica van deze unieke samensmelting van religie en wereldse maatschappij .

De religieuze mens, met zijn heilige Wijsheid (Heilige Geest of Vertrouwen-Gemoed) en met zijn groot Mededogen (Voorwaardeloze Liefde), bekijkt daarom de profane wereld met een andere blik ; in die profane wereld ziet hij nu, ondanks alle dualiteit, betrekkelijkheid, begrenstheid en sterfelijkheid, een verregaande Religieuze Zin . Daardoor vindt hij in de wereld en in die nieuwe zin die de wereld nu voor hem gekregen heeft , de plaats waar Absolute Wijsheid-en-Mededogen zich kunnen verwerkelijken ; men zou het ook zo kunnen uitdrukken dat wij, met deze "Heilige Geest" de wereld heiligen zodat hij inderdaad de meest ideële maatschappij wordt : het "Koninkrijk Gods" of "Boedha's Reine Land" . Om het anders uit te drukken : de religieuze mens kan zijn reële werkingsveld vinden, waarin hij vrijelijk kan optreden, met het gezegende gevoel van dankbaarheid voor de al-goedheid van het Absoluut Ene, de Dharma .

Jesus Christus leert ons :

Maakt u dan niet bezorgd tegen den dag van morgen, want de dag van morgen zal zijn eigen zorgen hebben ; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad . (Mattheüs 6:34)

Want in hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij... ook van zijn geslacht . (Handel. 17:28)

Zen-meester Wen-yan (Jap. Monyen, ? -949) zei :
Elke dag is voor mij gelukkig ! (Bi-yan-lu, 6)

Saiichi Asahara (1850-1932), een ernstig en devoot aanhanger van het Jōdo-Shinshū Boeddhisme, drukt zijn waardering voor Amida Buddha's goedheid uit in poëtische ontboezemingen :

Ik heb mijn vreugde toevertrouwd aan het Vertrouwen-Gemoed;

In mijn vreugde is het Vertrouwen-Gemoed aanwezig.

Zo, Saiichi kan harder en harder werken.

In mijn lijden ben ik opgenomen door Amida Buddha;

Mijn werken is Namu-Amida-Butsu zelf !

Dit is mijn geluk, dit is mijn vreugde, dit is mijn Verlichting !

Gelukkig ! Oh gelukkig ! Het geluk zelf !

Het is zo dat ik in deze wereldse wereld kan leven .

BESLUIT

Ik geloof dat het enkel door het religieuze vertrouwensgemoed is dat we ertoe komen onze lijdensvolle profane wereld lief te hebben in de juiste betekenis van het woord . Het is enkel door het religieuze mededogen dat we liefdevol en vrij kunnen werken voor de maatschappij waarin we leven, en dat met zo weinig mogelijk gehechtheid aan die wereld , naar het voorbeeld van onze grote voorgangers .

Ik geloof eveneens dat alle dingen in onze wereldse wereld het Absolute Mededogen kunnen ontvangen . In deze zin zijn alle dingen in deze wereld doordrongen van dit Absoluut Mededogen, onverschillig of ze ervan bewust zijn of niet . Enkel ons Vertrouwen-Gemoed kan dit Mededogen gewaarworden , waardoor het meteen ook de religieuze dimensie van de dingen in onze profane wereld kan ervaren .

Bovendien geloof ik dat een waarlijk religieuze wereld-beschouwing enkel kan gefundeerd worden door de nieuwe dimensie van de "Zin", niet door waardebepalingen van culturele aard . De Heilige Geest in het Christendom , het Vertrouwen-Gemoed (shinjin) of Wijsheid (chi-e) in het Boeddhisme , al deze termen impliceren het vinden van de religieuze zin in elk profaan bestaan .

In dit verband zou ik nog graag willen benadrukken van hoe groot belang het toch is een duidelijk onderscheid te maken tussen waardebepalingen op basis van emotionele of culturele denkpatronen en de dimensie van de waarlijk religieuze Zin .

SHINRANS PLAATS IN HET BOEDDHISME (XIV)

Ofschoon het nirvāna uiteraard gezien wordt als ondenkbaar en onverwoordbaar, bij bepaling ons menselijk en dus beperkte begripsvermogen overtreffend, toch blijkt een benadering van dit begrip wèl mogelijk door het "zeggen" van wat het niet is .

Dergelijke negatieve formulering is trouwens dominant in de Hīnayāna scholen . Enkele voorbeelden hiervan putten we uit de Pāli kanon .

Zo b.v. wordt nirvāna in Suttanipāta o.m. als volgt omschreven :

yogakkhema	bevrijding van banden	(79)
amata	doodloosheid	(o.a.80, 204)
avivādabhūmi	land zonder betwisting	(896)
amosadhammā	toestand zonder vervalsing	(758)

of

asamhiraṃ asankuppaṃ het onverwoestbare, onwankelbare
yassa n'atthi upamaṅkavaci waarvoor geen gelijkenis bestaat
(1149)

In Samy.Nik. : bevrijding, dat betekent nirvāna,
vernietiging van de begeerte, dat betekent nirvāna
(III,187-188)

of het uitdoven van begeerte, het uitdoven van haat,
het uitdoven van begoocheling, dat inderdaad wordt
nirvāna genoemd .

of in de bekende passage uit Udāna VIII, 3 :

Er is, monniken, een niet-geborene, niet-ontstane, niet-
geschapene, niet-gevormde (etc.).

Toch zijn er in de Pāli kanon plaatsen waar duidelijk een positieve benadering voelbaar is, als b.v. in Ang.Nik.III,32 :

Dit waarlijk is vrede, dit is het hoogste, dit is nirvāna !

In de ontwikkeling van het Mahāyāna wordt over 't algemeen gestreefd naar een zo positief mogelijke visie op het nirvāna . Ook buiten de eigenlijke Reine-Landsūtra's zijn er talloze citaten mogelijk .

Nirvāna waar het bestaande niet-bestaand is...

(Abhidharmahridaya)

Er is inderdaad een nirvāna : het is het opperste juweel,
een dharma zonder hoger...

(Mahāprajñāpāramitā
śāstra, XLVIII, toege-
schreven aan Nāgārjuna)

Toch blijft elke "spiraliserende" omschrijving van het nirvāna en van al wat op de nirvanische toestand wijst meestal in paradoxen gehuld, als b.v. bij T'an-luan die in zijn Ching-t'u-lun-chu (Commentaar op Vasubandhu's Verhandeling over het Reine Land) de "geboorte in het Reine Land", d.i. het nirvāna beschreven heeft als "geboorte van niet-geboorte" (mu shō no shō) .

Niettemin spant T'an-luan zich in om de heilswerkzaamheid van de Boedha's en Bodhisattva's , de ideële voorstellingen van het wezen in verlichting, niet enkel als "verlichten" maar ook als "verlichters" voor te stellen . Nirvāna is dus geen toestand van passief "verlicht-zijn" , maar door het overtreffen van alle dualiteiten (subject/object, samsāra/nirvāna, Boedha/lijdend wezen) meteen ook de actieve werkzaamheid van de Verlichting .

De wezens die men als "verlichten" voorstelt worden door T'an-luan beschreven in hun verlossende activiteit . Maar, onderlijnt hij daarbij, het is - zeker wat de bodhisattva betreft - enkel wanneer deze "vrijelijk in zijn tuin speelt", d.i. wanneer hij zich totaal losgemaakt heeft van de verdienste-gedachte : "Ik red de wezens" (acte engagé) en zijn werkzaamheid verricht met een blanco-bedoeling (acte gratuit) dat deze werkzaamheid inderdaad in harmonie is met de natuurlijke activiteit van het Boeddhaschap, wat Shinran aanduidt als "jinen-hōni". In de activiteit van de bodhisattva zijn als nut of nutteloosheid als verrechtvaardigende concepten verdwenen .

In zijn Verhandeling over het Reine Land (Ching-t'u-lun, IX) beschrijft Vasubandhu de Vijfde Poort, die van de terugkeer naar de lijdenswereld; deze Poort van de Uitgang is die van de "spelende bodhisattva". Vasubandhu zegt hierin :

"Er zijn twee betekenissen vervat in 'spelen' . De ene betekenis is

vrijheid . De wijze waarop de bodhisattva probeert de wezens te bevrijden kan vergeleken worden bij de manier waarop een leeuw het hert neerslaat : het is net alsof dat niet de minste inspanning kost . Het is net alsof hij aan het spelen is . De tweede betekenis is bevrijding die plaats grijpt alsof er niets gebeurde ("niet-doen"). De bodhisattva ziet immers alle wezens als uiteindelijk niet-bestaande . Hij bevrijdt een ontelbaar aantal wezens, maar in werkelijkheid zijn er geen wezens die de bevrijding bereiken . De bodhisattva verlost de wezens net alsof hij een spel aan het spelen was ."

Die opvatting van een "bodhisattva die vrijelijk in zijn tuin speelt" drukt op een merkwaardige, soms als revolterend opgevatte manier, maar dan toch zonder enige ascetische zwaarmoedigheid, de vereiste uit dat enkel hij die zich (zichzelf !) bevrijd heeft van elke egotistische binding van welke ethische aard ook (haat, liefde, begeerte, heilsverlangen) bij machte is andere wezens doeltreffend, definitief te helpen .

Zolang er immers in de mens het geringste spoor overblijft van een denkmodus die relaties heeft tot een "ik" of een "mijn", - of die orbiteert rondom opvattingen waarin een oppositie (als 'ik/anderman') vervat zit, zolang kan de natuurlijke heilswerking van het Boeddhaschap en van de in elk wezen latente Boeddha-natuur niet geactualiseerd worden . Uitgedrukt in de Shinshū-terminologie : de aanwezigheid van "jiriki" belet de uitwerking van "tariki" niet, maar inhibeert de vruchten ervan . Waar "ik" is, kan ik de Verlichting niet verwezenlijken .

Shinran Shōnin heeft hieruit in zijn persoonlijke, pijnlijke ervaring de nederig makende les getrokken : "Ik, Shinran, ik heb geen enkel volgeling . De reden daarvan is duidelijk : indien ik bij machte was de anderen ertoe te bewegen de Nembutsu uit te spreken, - ja, dan zou ik die mensen wel mijn volgelingen kunnen noemen . Maar het zou belachelijk zijn zoiets te doen, vermits die mensen de Nembutsu uitspreken enkel dank zij de werkzaamheid van Amida Buddha ." (Tannishō, 6)

Via deze formulering rekent Shinran af met de gangbare opvatting, dat de mens moet beginnen met het geloof (d.i. een "gelovige" te worden), namelijk met in zich de overtuiging te koesteren dat de weg die hij gekozen heeft maar nog niet bewandelt, inderdaad de enig juiste en de

meest geschikte is . daarop gaat die 'gelovige' die weg bestuderen (eventueel ook aan anderen mededelen) en misschien die weg in een praktijk omzetten .

Zo is immers het stramen van het traditionele religieuze denken :
geloof → leer → praktijk → verwezenlijking .

Wil men een vergelijking : stel een automobilist die zich van stad A naar stad B wil begeven . Hij begint met te geloven dat hij de beste weg kent ; dan zoekt hij die weg op zijn wegenkaart op . Hij legt dan (in 't beste geval) de uitgestippelde weg af en komt zó tot bij zijn reisdoel .

Shinrans aanpak is wél verschillend . Op de eerste plaats is er de bestudering van de wegenkaart waarop de reisroute uitgestippeld wordt (leer, dharma, kyō); de weg wordt bereden (praktijk, vinaya, gyō); werd de juiste weg afgelegd, dan rijzen op een zeker ogenblik de torens van stad B uit de horizon op zodat de automobilist weet dat hij juist zit en dat zijn doel vlakbij is (het vertrouwen-gemoed, shinjin !). Ten slotte rijdt hij dan met een gerust gemoed de stad B in (verwezenlijking, nirvāna, shō = het Reine Land) .

Wat traditioneel als 'vertrouwen' , 'geloof' bestempeld wordt, is bij Shinran 'overgave' en 'zekerheid' geworden : shinjin .

Shinrans "geloof" (信 = shin) is de Diepe Overgave : een overtuiging, neen : een zekerheid die resulteert uit een fundamentele activiteit die veel verder gaat dan het individueel-religieuze , een interne beweging vanuit een collectief onbewuste (om naar een term van C.G.Jung te grijpen) broeiend en groeiend in de dieptes van de menselijke psyche, daar waar de mysterieuze wortels van onze existentie dooreengestrengeld zijn met het in ruimte en tijd oneindige aantal existenties in een magma waar woorden als "ik" of "ander" zinloos en zinneloos zijn .

Daardoor is "shinjin" niet zomaar een 'geloven' dat zweeft en drijft in de oppervlaktelagen van het intellectuele of emotionele ervaren noch dat zich balsemend legt op de zichtbare wonden van ons bestaan .

Shinjin is ook niet de verzekering dat 'iets' goed of kwaad , gepast of ongepast is . Shinjin is geen psycho-therapie "to feel fine" .

Shinjin, oprijzend uit het abyssale van onze menselijke natuur, is geen evenement uit onze cognitieve of emotieve ervaringswereld ; het is niet geïntegreerd in het spel van onze contingenties en existentiële relaties . Juist door zijn "nirvanische" aard is shinjin als het ware een "absoluutheidsfeit", een gebeurtenis die als een aardbeving uit het diepste van het wezen komt, die niet precies traceerbaar of definieerbaar is, maar die voor de ge-shinjin-de persoon overweldigend , omkerend, binnenste-buiten kerend is .

Het wordt daarom ook duidelijk dat, juist in die optiek van shinjin, Shinran de twee schijnbaar parallele processen die we "Geloof" (pistis, fides, Glaube) en "Praktijk" (praxis) noemen, beleeft als nauw in elkaar vergroeid en zelfs uniek . Waar anderen zich blindstaren op een veronderstelde evenwijdigheid van lering (doxa, dharma), praktijk en geloof, daar weet Shinran dat in het oneindige, - in de absolute van de beleving van Amida's Geloofte-Kracht, alle parallellen in elkaar vervloeien .

G L O S S A R I U M

VAN HET SHIN-BOEDDHISME (XII)

JAJŌJU

(groep der verkeerd gevestigden)

S mithyatva-niyata-rāsi

Wordt gebruik als tegenstelling tot de "groep der juist gevestigden" (*shōjōju*) die volgens de 18de Geloofte het Vreugde-Gemoed van de Diepe Overgave hebben, en de "groep der onbepaald gevestigden" (*fujōju*) die volgens de 20ste Geloofte de nembutsu als eigen praktijk uitspreken .

De groep der verkeerd gevestigden zijn diegenen die, in overeenstemming met de 19de Geloofte, de verschillende goede werken beoefenen met inbegrip van de eigen-kracht nembutsu . Deze praktijken behoren tot de categorie van het "gevestigde maar verbrokkelde gemoed", waarin nog twijfel heerst en de Diepe Overgave bijgevolg niet gevestigd is .

Dit is een hulpstadium dat gaandeweg moet leiden tot de verwerkelijking van de 18de Geloofte .

S *maitrī-karuna*

Tweeledige samenstelling die tot één enkele religieus-technische term geleid heeft : *ji* (vreugde schenken) = *maitrī* (liefde, belangstelling voor andermans geluk) geeft samen met *hi* (lijden verwijderen) = *karuna* (het verlangen geluk te schenken aan de andere wezens) een begrip dat we in het Nederlands meestal vertalen door *mededogen*. Deze vertaling is evenwel niet zo heel gelukkig, vermits ons 'mededogen' een zekere paternalistische bijmaak heeft die in het origineel volkomen ontbreekt. *Jihi* is de begaanheid de andere wezens te bevrijden uit begoocheling, begeerte en lijden, en bijgevolg ze te leiden naar de Uiteindelijke Verlichting. Het is de extreme vorm van altruïsme : de bodhisattva beoefent *jihi* met een ego-loos, onpartijdig en gelijkmoedig gemoed. In Tannishō, 4 lezen we de heel bijzondere trek die het mededogen heeft in het Shin-Boeddhisme : "Wat het mededogen betreft, dient een onderscheid gemaakt te worden tussen het Pad der Wijzen en het Pad van het Reine Land. (...) Mededogen op het Pad van het Reine Land moet verklaard worden als het uitspreken van de nembutsu, het spoedig Boeddha-worden en met een hart (*shin*) van grote liefde (*dai-ji* = *mahamaitrī*) en groot mededogen (*dai-hi* = *mahakaruna*) vrijuit optreden ten gunste van de wezens."

JINEN

(natuurlijkheid, spontaneïteit, zo-heid)

S *svayambhū*

Het Sino-Japans jinen wordt meestal ontleed als *ji* = *vanzelf* en *nen* = *zo zijn*, *zo worden* en is bijgevolg verwant aan de buddhologische termen *tathatā* en *bhutatathatā*.

Vandaar dat deze term gebruikt wordt voor de 'absolute werkelijkheid' uitgedrukt in zo-heid : de 'dingen in hun ware aard' welke leegheid (*sunyata* = *kū*) en vrijheid van de banden van geboorte-en-dood is.

Jinen verwijst dus naar hetgeen buiten de tijd-en-ruimtelijke betrekkelijkheid is, buiten de contingenties van menselijke wil en intellect.

Het is bijgevolg *hosshō-hosshin* = *dharmakāya-dharmatā* als noodzakende zo-heid welke "hart en geest van de oceaan van alle wezens vervult" (Shinran : *Yuishinshō-mon'i*).

In het Shin-Boeddhisme wordt vooropgezet dat de mens niet bij machte is *jinen* te realiseren. De term wordt gebruikt in diverse konteksten :

1. *mui-jinen* : natuurlijkheid (of 'zoals-het-is-heid') van het niet-geconditioneerde ;
2. *gōdō-jinen* : de noodzakelijke werking van elkeens karma ;
3. *ganriki-jinen* : de noodzakelijke werking van Amida's Geloofte-Kracht .

Basisidee is dat we tot vertrouwen in Amida komen en inhaken op de noodzakelijke werkzaamheid van de Geloofte-Kracht. Daardoor komen we ook tot het besef van dankbaarheid t.o.v. Amida (en secundair ook t.o.v. onze leraars en gidsen).

In *Mattoshō*, 5 verklaart Shinran zijn opvatting over *jinen* : "Jinen betekent dat, van in den beginne, elkeen ertoe gebracht wordt zo te zijn. Van in den beginne immers is Amida's Geloofte-Kracht bestemd om elk wezen in *Namu-Amida-Butsu* te doen vertrouwen en in Boeddha's Land onthaald te worden ; maar niets van dit alles komt door de berekeningen van de beoefenaar... Het hoogste Boeddhenschap is vormloos ; om die vormloosheid wordt het 'jinen' genoemd. Wanneer deze Boeddha in een vorm afgebeeld wordt, dan wordt hij niet 'het hoogste nirvāna' genoemd. Om ons echter wel

degelijk te doen begrijpen dat de ware Boeddha vormloos is, wordt hij nadrukkelijk 'Amida Buddha' (*Oneindige Boeddha*) geheten... Amida Buddha is het medium waardoor wij jinen kunnen verwezenlijken. Nadat we verwezenlijkt hebben dat "dit is de wijze waarop het is", dan moeten we niet meer voortdurend over jinen blijven praten. Als iemand steeds maar over jinen spreekt, dan wordt de waarheid dat de Ander-Kracht geen eigen-werkzaamheid is, opnieuw een probleem van eigen-werkzaamheid."

Uitspreken van de nembutsu wordt geacht *jinen* te zijn, d.i. uitsluitend te danken aan de Gelofte-Kracht.

Nog twee citaten uit Tannishō :

Wie in overeenstemming is met de realiteit van jinen, die zal Boeddha's welwillendheid (*button*, zie aldaar) realiseren en ook de welwillendheid van zijn leermeester (6:7).

...Want de nembutsu spreekt zichzelf uit. Dat is jinen. Ons niet-berekenen (*hakarawazuru*) heet jinen. Dit is niets anders dan de Ander-Kracht (16:10-14).

JINEN-HŌNI

Is een versterkte uitdrukking voor *jinen*. *Hōni* heeft de betekenis van 'overeenkomstig de wetmatigheid, overeenkomstig de dharma (*ho*)'.

De term wordt bijgevolg gebruikt voor het aanduiden van de uiteindelijke realiteit: de zo-heid, de dingen-zoals-ze-zijn. *Jinen-honi* is de Boeddha-natuur in werkzaamheid en wordt *Tathāgata* genoemd: "Deze *Tathāgata* doordringt de talloze werelden; hij vult hart en geest van de oceaan van alle wezens. Daardoor verwezenlijken (zelfs) planten, bomen, rotsen en grond het Boeddhaschap! (*Yuishinsho-mon'i*)"

Jinen-honi is dus onophoudelijk in alle wezens werkzaam. De mens die deze werkzaamheid in zich ervaart, d.i. die *shinjin* verwezenlijkt, bereikt een zekere vervulling welke in zijn dagelijks bestaan gemanifesteerd wordt en die *Shinran* beschrijft als "het dagen na de lange nacht van onwetendheid". De verwezenlijking van *shinjin* is het bereiken van het stadium van niet-terugkeer (zie: *futaiten*). Dit bereiken geschiedt buiten elke berekening of zelfs bewustzijn van de beoefenaar, maar noodzakelijk en natuurlijk: "Ertoe gebracht worden zó te zijn".

JINEN KOMU NO SHIN

(lichaam van zo-als-het-is-heid en leegheid)

Ch tzu-jan hsü-wu chi shen

Volgens de Grote Sutra zijn de "bewoners van het Reine Land" manifestaties van het Dharmalichaam (*dharmakaya*, zie *hosshō-hosshin*). Bijgevolg zijn ze 'sūnya', gedaanteloos en volkomen vrij; hun activiteit is spontaan en natuurlijk (zie: *jinen-hōni*).

Het woord 'lichaam' mag dus niet doen denken aan enig fysisch, mentaal of "astraal" lichaam, vermits 'leegheid = niet-bestaan' verwijst naar het niet-ontstane, niet-gewordene, niet-geschapene. Er is noch kleur noch gestaalte, maar enkel zuiver essentie (of zuivere energie?).

De term houdt in dat de "in het Reine Land geborene" hetzelfde Boeddhalichaam van Wijsheid/Mededogen realiseert als Amida zelf.

De term is tevens synoniem van *mui-hosshin*, 'dharmalichaam van het ongeschapene', waarvan T'an-luan zegt: "Het dharmalichaam van het ongeschapene is het lichaam van de ware essentie van alle dingen. Vermits de ware essentie van alle dingen nirvana is, is het dharmalichaam vormloos. Vermits het vormloos is, kan het zich in gelijk welke vorm voordoen."

Hieruit volgt dat 'vormloosheid' vorm is en dat 'vorm' in essentie niet verschilt van vormloosheid. Het lichaam-van-zo-als-het-is-heid en niet-bestaan, vormloos zijnde, is dus niet apart van vorm als potentialiteit.

Niet-bestaan is de uitdrukking van *śūnyatā* (leegheid, zie *kū*) en betekent dat er niets is dat we "absoluut" kunnen vatten met onze relatieve woorden en begrippen. Geen enkel woord kan dit "niet-bestaan" uitdrukken, uitgezonderd de Naam *Namu Amida Butsu*.

JINEN NO JŌDO

(Reine Land van natuurlijkheid)

Amida's Land wordt aldus genoemd omdat dit Land identisch is met de natuurlijke, niet-geconditioneerde staat van zo-heid.

JINJIPPŌ-MUGEKŌ-NYORAI

(de Tathāgata van het in de tien richtingen ongehinderd uitstralende Licht)

Wordt door Vasubandhu vermeld in de beginstrofe van zijn Ch'ing-tu-lun : "Ik neem mijn toevlucht tot de Tathagata van het in de tien richtingen ongehinderd uitstralende Licht en verlang geboren te worden in het Land van Vrede en Zaligheid." Deze Tathāgata is Amida Buddha. Naar Shinran, is dit Licht de "vorm" (manifestatie, werkzaamheid) van *prajñā* : "Licht is niets anders dan wijsheid, wijsheid is de vorm van licht. (Ichinen-tanen-mon'i). Aangezien niets de overal doordringende Verlichtingskracht kan tegenhouden wordt het 'ongehinderd stralend' genoemd. Dit Licht vult het denkbare heelal door zijn alomtegenwoordigheid (*jin-jippō* = in de tien richtingen) net zoals Wijsheid/Mededogen geen begrenzingen of maatstaven heeft. De werkzaamheid van dit Licht in de mens is divers. Het verlicht en doordringt ook het allerhardste in de wereld, nl. het koppige blinde vasthechten aan een illusoir ego. Het doet deze taaie en universele begoocheling wegsmelten en vormt het om tot een nieuw soepel wezen : de mens van shinjin, die onherroepelijk en natuurlijk-wetmatig bestemd is het Boeddhachap te verwezenlijken.

JINJIPPŌ NO MUGE NO KŌMYŌ

(Licht ongehinderd in de tien richtingen)

Amida's Licht naar de verwoording van de 12de Gelote : "Indien ik een Boeddha word en mijn licht zou beperkt zijn zodat niet over ontelbare koti's van nayuta's van Boeddha-werelden uitstraalt, moge ik dan de Volkomen Verlichting niet verwezenlijken ! (Grote Sutra, I). Dit Licht is Amida's Wijsheid en Mededogen. Wie in Amida's Reine Land geboren wordt, verwezenlijkt dezelfde Verlichting als Amida en wordt één met zijn Licht. Amida gezien als Licht is *Jinjippo Mugekō Nyorai* (zie aldaar).

J I K O J I - N i e u w s

Op 5 mei was het dan eindelijk toch zo ver : de eerste dienst kon gehouden worden op het nieuwe adres .

Hieraan waren weken van koortsachtige werkzaamheden voorafgegaan : er werd geschilderd, behangen, gepoetst, geruimd, gewassen . En gesjouwd dat er werd : tientallen (loodzware) dozen met boeken, kasten, rekken, van de Grote Beerstraat naar de Pretoriastraat, trappen af en dan maar weer trappen op .

Op zaterdag 4 mei was alles , op enkele details na, klaar om onze Jikō-ji vrienden te onthalen . Wat sommigen onmogelijk gebleken was nog één week tevoren, was klaargestoomd . En dus een over-hartelijke dank en hip-hip-hip-hoera voor Benoit, An en Eli die praktisch elke dag in de weer waren .

Zondag 5 mei, 10 h 30 : 't ziet er allemaal netjes uit . Je moet natuurlijk niet té precies in hoeken en kantjes gaan kijken...

De installatie is natuurlijk voorlopig : totdat het gelijkvloers in orde is gebracht en dat zal nog wel enkele maanden duren . Maar op de eerste verdieping ben je zó thuis . De ruime achterkamer is de eigenlijke tempelruimte . De voorkamer is een gezellige, lichte zitkamer . De bibliotheek is nog niet operationeel : we pakken de boeken niet uit vooraleer ze op hun definitieve plaats kunnen . Die oplossing biedt ons ook de gelegenheid de catalogus bij te werken en het bestand te controleren, want - helaas - sommige boeken blijken een wat opgepaste en verborgen belangstelling genoten te hebben ...

Waarom moest en zou Jikō-ji op die 5 mei openen ? Omdat het dan precies 6 jaar geleden was dat Rev.Prof. Kakue Miyaji, in naam van de toenmalige Hoofdabt, nu Ere-Hoofdabt Kosho Ohtani, de Antwerpse tempel was komen inhuldigen . En 6 mei is dan ook onze "Tempeldag" gebleven . Vandaar ook de luister van de heropening .

Begonnen werd met een evocatie van Amida, Śākyamuni en alle Boeddha's (Sambuō), gevolgd door de Drievoudige Toevlucht . Hoofdbrok van de liturgie was het reciet van Shoshin-ge, het Chinese gedicht waarin Shinran Shonin de traditiegetrouwe opbouw van de Jōdo-Shinshū weer-geeft .

Na de eigenlijke eredienst volgde een gezellig samenzijn . Met versnaperingen en verfrissingen werd lang nagepraat over verleden, maar vooral over de toekomst van Jikō-ji .

Wat het nabije verleden betreft : de eerste fase van de verbouwingswerken is voorbij : de daken zijn hersteld ; ramen en afvoergoten werden bijgewerkt ; er werd voor sanitair gezorgd .

Op dit ogenblik (begin juni) werd een aanvang gemaakt met schilderen van het buiten-houtwerk . Na het bouwvakverlof in juli, zal begonnen worden met de nodige verbouwingen op het gelijkvloers en met de elektrische installatie .

Voor deze grote werken die heel wat verder reiken dan knutselen en/of vrijetijdsbesteding, werd immers beroep gedaan op vaklui .

Dat stelt natuurlijk 'n pak problemen .

Zoals onze vrienden weten, was de aankoop van dit huis mogelijk door "eigen-mensen-middelen" . Maar de zware kosten verbonden aan herstellingen en aanpassingen zouden zwaar op onze maag liggen ware het niet dat onze vrienden in Japan diep in hun zak geschoten zijn .

Niet de hoofdtempel Nishi-Honganji, want die zit zelf naar financiën te snakken... Het is hoofdzakelijk de I.A.B.C. (International Association of Buddhist Culture) onder het stimulerende voorzitterschap van Prof. Yamasaki die ons de middelen aan de hand doet van Jikō-ji een waardige plaats voor erediensten, bijeenkomsten en studie te maken . En om even uit de biecht te klappen : Zenmon Kosho Ohtani is moreel en materieel nauw betrokken bij de werking van onze I.A.B.C.-sponsor .

Van deze gelegenheid willen we ook eventjes gebruik maken om eventuele misverstanden recht te trekken . Noch de I.A.B.C. noch de Zenmon noch de huidige Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani noch de administratie van de Honganji hebben ooit enige voorwaarde voor deze steun gesteld . Dat biedt ons meteen nog eens de kans te beklemtonen dat Jikō-ji in geen geval kan aangezien worden als een 'instrument' van een Japans industrieel, commercieel of religieus "imperialisme". Jikō-ji is een Antwerpse, Europese Boeddhistische tempel, geen bijhuis voor exotische produkten . Hij aanvaardt en erkent weliswaar het morele en spirituele gezag dat uitgaat van de Jodo-Shinshū Hongwanji-ha in de personen van Zenmon en Monshu, maar institutioneel (en dus ook financieel !) is en blijft hij autonoom . Het Centrum voor Shin-Boeddhisme is een v.z.w. volgens het Belgische recht en alle macht erin gaat uit van de Algemene Vergadering .

De Europese Shin-Gemeenschappen krijgen met de 'nieuwe' Jikō-ji nieuwe troeven toegespeeld . Er werden voorstellen gedaan om te Antwerpen een Europees studie- en ontmoetingscentrum op te richten . Eerste teken in die zin : er gaan stemmen op om de 4de Europese Shin Conferentie niet te Berlijn te laten plaats grijpen, maar wél te Antwerpen ter gelegenheid van een plechtige inhuldiging van Jikō-ji .

Toch moeten we er tevens aan herinneren dat Jikō-ji niet de bedoeling heeft een 'sectarische' behuizing te zijn, maar openstaat voor iedereen : Boeddhisten en niet-Boeddhisten .

Op zondag 2 juni kreeg de kersverse maar voorlopige installatie van Jikō-ji het bezoek van studenten van de Faculteit voor Vergelijkende Godsdienstwetenschappen, Antwerpen .

Dat was voor meerdere onder hen een eerste gelegenheid kennis te maken met de praktijk van het Boeddhisme . Via een korte eredienst kon heel wat gepraat en nagepraat worden over zin en inhoud van de Jodo-Shinshū en over de objectieven en activiteiten van Jikō-ji .

Hoe intens deze gesprekken wel waren, blijkt uit het feit dat deze bijeenkomst, enkel gepland voor een zondagochtend, eerst tegen de late namiddag uitliep...

Hartelijk dank aan de FVG-studenten voor hun belangstelling en sympathie !

Op 30 mei overleed schielijk (maar komt de dood ooit onverwacht ?) de Cambodjaanse bhikkhu (monnik), die enkele maanden te voren te Brussel was aangekomen om er de geestelijke zorg voor de Cambodjaanse Theravada-gemeenschap op zich te nemen .

Op zondag 12 mei had Shitoku hem nog ontmoet op een vergadering welke doorging in de Vietnamese Tempel Linh-Són te Brussel, naar aanleiding van het voorbereidingen tot het indienen van een aanvraag tot wettelijke erkenning door de Belgische staat van het Boeddhisme als godsdienst .

Op maandag 3 juni werd het stoffelijk overschot te Brussel verast . Te dier gelegenheid was vanuit Parijs het hoofd van de Cambodjaanse Tempel Vatt Khemararam overgekomen ; Eerwaarde Abt Preah Suvara Dhamma Khemara Sasana Vongsacariya (Candagiriko Bour Kry) .

In de namiddag, na de crematie, deed de Eerwaarde Abt ons de eer aan een bezoek te brengen aan Jikō-ji, samen met 4 jonge monniken, 2 nonnen en de Heer Van Wuthy, verantwoordelijke voor de Boeddhistische Cambodjaanse gemeenschap in België .

Shitoku had het genoeg en dit gezelschap in Jikō-ji welkom te heten . Na een korte hulde aan de Boeddha, waarin Theravada en Jōdo-Shinshū hun harmonie in de Dharma betoonden, werd gedurende meer dan twee uur gesproken over heden en toekomst van het Boeddhisme in Europa, zowel voor de inwijkelingen als voor de Europeanen .

Het is een heerlijke namiddag geworden in het teken van tolerantie en openheid, in het beleven van de overkoepelende eenheid van de Leer van de Boeddha .

In dit verband nog even noteren dat de Vatt Khemararam op 14, 15 en 16 juni plechtig ingehuldigd wordt . Het gebouw is al enkele maanden klaar en wordt nu officieel in gebruik genomen met een SIMNA-ceremonie .

M A R I E M O N T

Zoals reeds aangekondigd in Ekō 29 Speciaal, gaat op 22 juni a.s. te Mariemont de "Nationale Boeddha-dag" door : de jaarlijkse bijeenkomst van de verschillende Boeddhistische groepen in België aanwezig . We hernemen het programma :

- 11 u. Bijeenkomst bij het Boeddhabeeld in de tuin en hulde aan de Boeddha.
- 12 u. Tijd voor middagmaal (cafeteria en park blijven open .
- 14 u. Lezingen in de voordrachtzaal (taal : Frans) :
 - Shitoku A. Peel : Perspectieven voor het Boeddhisme in Europa .
 - Mevr. Talon : Boeddhisme in China vandaag (met dia's).
 - Patrick Laycock : Boeddhabeelden in Thailand (met dia's).
- 16 u. Gelegenheid tot contacten en informele gesprekken.
- 16.45 Slotpuja .

Voor meer informatie : Jean Ricard , Hagedoornlaan 14 b.57, 1200 Brussel - tel.02/770 38 47 .

A L'INTENTION DE NOS AMIS FRANCOPHONES

La grande nouvelle, c'est l'ouverture de notre nouveau Jikō-ji, sis Pretoriastraat 68, 2600 Berchem-Antwerpen. L'inauguration officielle se fera probablement au cours de l'été 1986, mais d'ici là tous les offices et toutes les réunions auront lieu dans des locaux installés provisoirement. La première phase des travaux est terminée, ce qui nous a permis l'entrée dans les lieux ; la seconde phase commencera après les congés annuels du "bâtiment".

Notre éditorial est consacré aux relations nécessaires entre la religion et la mort. En tant que "religion", le Bouddhisme va bien au-delà des contingences psychologiques de notre condition humaine. L'article du Rév. Miyaji (p. 8) va dans le même sens.

En page 13, il est question des différentes manières d'entrevoir le nirvana : surtout par une voie négative dans les écoles du Petit Véhicule, par des tentatives positives dans le Mahayana. Shinran Shonin, à la suite des grands penseurs du courant de la Terre Pure, présente le nirvana comme un retour vers le monde de la souffrance, ce qui explique la position d'accomplissement qu'il donne à l'esprit d'assurance "shinjin".

Dans le glossaire, c'est le terme de "jinen" qui est central : une notion des plus importantes pour comprendre le Jodo-Shinshu.

Notre Centre a provisoirement abandonné l'idée de publier un EKŌ en langue française. Provisoirement ! Mais il prépare l'édition sous forme de brochure ou livre d'une traduction des principaux éditoriaux parus au cours des dernières années. Espérons trouver les circonstances favorables pour mener cette publication à bonne fin.

=====

ROOSTER DER BIJEENKOMSTEN

Di 18.06 20 u.	Di 10.09 20 u.
Di 25.06 20 u.	Di 17.09 20 u. Memoriaal H. Pieper
juli/augustus : geen diensten	Za 21.09 15 u. O-Higan *
Di 03.09 20 u.	Di 24.09 20 u.

* Herfst-devotieperiode

=====

Principieel bepaalt het CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME v.z.w. noch bijdrage noch lidgeld noch abonnementsgeld. Het Centrum en de Shin-Tempel JIKO-JI zijn financieel en organisatorisch autonoom : hun werking is dus afhankelijk van UW medewerking, UW waardering en UW giften.

Onze bankrekening (voor België) is 417-5038671-76, Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w., 2419 Lille. Voor Nederland en buitenland : bij voorkeur op postrekening 000-0173766-39 (A.Peel, B-2419 Lille, België).

J I K Ō - J I

TEMPEL VAN HET LICHT VAN MEDEDOGEN
Pretoriastraat 68
2600 Berchem-Antwerpen

CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME V.Z.W.

Zittaart 21 - 2419 Lille - België
tel. (014) 22 12 42

Verantwoordelijk uitgever : Sh.A.Peel, 2419 Lille.
Overname toegelaten mits bronvermelding en bewijsexemplaar.